

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Lapis Philosophicus, Et Aurum Potabile, Eleemosyna

Foullon, Jean E.

Leodii, 1667

II. Quomodò facienda eleemosyna? Eodem, quo Christus de vulneribus sanguinem fudit, affectu, & modo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51728)

digitum tuum a indicem, dispensa-
fatore, numeratorem, *in manum*
Christi, & plagam rimare: mitte
manum tuam, non contractam, sed
apertam, sed benedictione plenam,
sed largitatis unguento pretioso
tinctam, sed sanguine Christi tin-
gendam *in latus* ejus, ad cor ipsius;
ubi senties, quàm amet pauperum
amatores, quàm ipse meritò aman-
dus sit; quàm amandi, quos amat.

CAPUT II.

Quomodo facienda eleëmofyna?

I.
Largiter egenis
subventen-
dum.

VT eleëmofynam
facias, non tan-
tùm quia necesse est
aliquando fieri, quomodò antè di-
ximus;

a Ioan. 20.

ximus: sed ut eam perfectè, Christianè, ad Christi exemplum facias, primam illi comitem adijunge Largitatem. *Mitte panem tuum, inquit Ecclesiastes, a super transeuntes aquas, egenos, qui sicut aquæ dilabuntur super terram: quia post tempora multa invenies illum, in æternitatis Oceano, forsan etiam in flumine mortalitatis. Da partem septem, necnon & octo, egenis quibusvis, & multis: quia nescis, quid futurum sit mali super terram, quo te malo eleëmofyna liberatura sit, aut impetratura cælitus patiendi tolerantiam. Si repleta fuerint nubes, imbrem super terram effundent: ad eum modum larga sit, copiosi imbris instar, eleëmofyna tua: non qualis Ephraitarum, & Judæorum, de quibus conquestus Osee, b Misericordia vestra quasi nubes, matutina, & quasi ros manè*

a Cap. 11. b Cap. 6.

manè pertransiens, stillulis capita herbarum aspergens, & mox evanidus. Divites istos platano, latam & densam umbram sine fructibus pudenti, aptè comparâris: illos autem commodissimè moro contuleris, fructum, æstibus mitigandis natum, largissimè, diu, & ultrò præbenti; eamque ob rem, opinor, apud nos patrium Eleëmofynarij nomen nactæ.

II.
*Sanctorum
 Heroum exem-
 ple,* Sic enim egere Abrahæ, Jobi, Tobie, Nicolai, Joannes Alexandri-
 ni, Elisabethę, Borromæi, apud
 exteros; apud nos, Lamberti,
 Odæ, Huberti, Volbodones: &
 ne nominandis innumeris immo-
 remur, magni omnes Eleëmofy-
 narii, id est magni omnes Sancti.
 Sic olim apud Heraclidem Pam-
 bo Melaniam docuit, eleëmofy-
 narum numerum non esse cum
 Deo

Deo ineundum : quando, post ingentes summas in egenos passim dispersas, acceptis ab ea trecentis ad pauperum stipem argenti libris, quantum id foret monebatur. Sic nuper factum ab Antonio Julio Brignolio Genuensi, ^a ad annum sexagesimum secundum vita functo, ita in egentes profuso, ut supra quadragena aureorum millia ipsis annuatim elargiri consuisset, vulgòque trapezita Dei diceretur, artemque callere plusquam philosophici Lapidis, & auri de luto faciendi: dicere ipse solitus, *Ego viâ orationis vix possum pervenire in calum, cum vix orare sciam: Videbo itaque, an per eleemosynas possim amicos mihi pauperes facere, ut me in aeterna tabernacula recipiant.* Cumque aliquando amicè moneretur, domûs suæ etiam rationem habendam, respondere

con-

a P. Nadasi in Anno die mem.

cōsuêrat: Dabo ego, donec dabit mihi Deus;
 & illi curæ, atque cordierit domus mea, ac
 liberi. Id quod quàm ex vero dixerit,
 fatis ostendunt divitiæ, ac florens
 fortuna illius domûs ac nominis.

III.

*Prudens tamen
 fit largitas, &
 de superfluis.* Nec verò metuen-
 dum, ne largitas nimia
 fit, atque adeo impru-
 dens ac vitiosa, quamdiu de super-
 fluis dumtaxat impertiet, non de
 necessariis, ut postmodum dice-
 mus, ex D. Pauli sententia, ^a Non
 ut alius sit remissio, vobis autem tribulatio.
 Id est, ut Angelicus Doctor expo-
 nit, ^b ex parte accipientis caveatur, ne
 largitas det occasionē luxuriæ; ex parte dā-
 tis, ne illi pariat necessitatem. Eidē cau-
 tionī, Aug. l. de salutaribus docu-
 mentis adducit istud Isaiaë, *Frange
 esurienti panem tuum: non dicit da to-
 tum, sed dimidium.* Possis itidem ap-
 tare illud Augustini, lib. 83.
 quæst.

^a Cor. 8. ^b 2. 2. q. 32. 10.

quæst. 17. *Se inclinât, qui manum ja-*
centi porrigit. Non enim se projicit, ut
ambo jaceant. Nam quod de Sera-
 pione Syndonite narrant plurimi,
 de D. Paullino Nolano nonnulli,
 eò venisse largitatis, ut postquam
 sua omnia profuderant, seipso
 etiam caritatis causâ vendiderint:
 id omnino divino extra ordinem
 impulsui tribuendum est, & heroi-
 cæ animi excelsitati, ex sublimi in
 Deum fiducia.

IV.

Eleëmofyna ad
mor:em non
differanda.

Nec largiter modò,
 sed citò des. Monitum
 est Siracidæ: *Fili, eleëmo-*
synam pauperis ne defraudes, & oculos tuos
ne transvertas à paupere, seu, ut Græcè
est, ne trahas oculos indigentes.
Animam^a esurientem ne despexeris: &
non exasperes hominem in inopia sua. Cor
inopis ne afflixeris, & non protrahas da-
tum angustianti. Primùm, ne ad
 mor-

^a Eccli. c. 4.

mortem usque protrahas ; quia nescis, an condendi testamenti tempus tibi Deus concessurus sit. Quia, ut tempus concedat, nescis, an tunc daturus sit benè & ex caritate testandi voluntatem : adhærescentibus plerumque moribundo locupleti opibus, spinarum altè & diu fixarum instar, aut herinacii partum procrastinantis. Quia, ut tempus ac voluntas suppetant rectè testandi, at magni equidem meriti non erit donâsse, quod tenere nequieris : nec sapientis fuerit, facem sibi per tenebras non curâsse præferendam, suaque non præmifisse ^a *transmigrantium* more, quomodò divitibus suadebat Salvianus.

V. *Nec protrahendi indigentes.* Deinde, *ne protrahas datum angustiati*; sic, ut non tantùm mortis tem-

^a Lib. 4. ad Eccl

tempus, aut periculum, anteve-
 nias; sed nec diu rogari velis, imò
 ultrò non rogatus dones indigenti.
 Illud Martinus præstitit, pallio in
 Ambianensis mendici manus di-
 midiato: istud Richardus Cice-
 strensis, offerre sese mendicis soli-
 tus, & indagare accepturos. Uter-
 que utrumque sæpissimè præstitê-
 re; nunc ad prima indigentium
 postulata, nunc ad ipsum silen-
 tium, munifici. Eorum exemplo
 idem egêre, quotquot eleëmofy-
 narii secuti sunt; documento,
 quotquot præcesserunt.

VI.

*Humanitatis
 officium eleë-
 mosyna jungē-
 dum.*

Accedat comes pro-
 peratæ largitati huma-
 nitas. Etsi enim eleë-
 mosyna, quamvis inhu-
 maniter facta, infructuosa non fit;
 ut vel ex notissima Petri Telonea-
 rii, ^a apud Leontium, historia,
 pane-

^a In vita S. Ioan. Eleem.

paneque iracundè in importunum mendicabulum jacto, compertum est: fructum tamen ejus, ac gratiam, humanitate plurimùm augescere, itidem constat; prorsus ut Augustinus disertè pronuntiârit, ^a *Si panem dederis tristis, & panem perdidisti, & meritum, id est meriti plurimùm, pro tristitiæ & ægrimonix portione, amisisti.* Si autem multùm de merito detrahit tristitia dantis: quanto plus aspera verba, & gestus indignabundi, diminuent? Qua de re multis ibidem Siracides: ^b *Rogationem contribulati ne abjicias: & non avertas faciem tuam ab egeno. Ab inope ne avertas oculos tuos propter iram: & non relinquo querentibus tibi retrò maledicere. Congregationi pauperum affabilem te fac. . . Declina sine tristitia pauperi aurem tuam, & redde debitum tuum, & responde illi*
paci-

a Inpl. 42. b Eccli. 29.

pacifica in mansuetudine. Eum in modum nobilia omnia Christianæ liberalitatis nomina egere : Divi inprimis Ludovicus , & Stephanus Reges , ille Galliæ , iste Hungariæ : quorum gesta insignibus ubique sparsa sunt suavissimæ , & obviæ , in egenos humanitatis exemplis , contumeliis etiam interdum lætâ mansuetudine exceptis repensæ. Non pridem apud nos illustris nobilitate , & virtute , Melitensis in Condrosis eques , numquam fermè prandit , quin egenum haberet proximè confidentem , & mensæ reliquias cum auctario suis ipse manibus in alios ad castri portam mendicos , antè salutem necessaria interrogatos , divideret ; nihil pædore , aut vociferationibus , absterritus vel offensus. Sic hodieque non pauci , sexûs utriusque , *manum ipsi suam* , non alienam ,

^a *aperiunt inopi, & comiter ac benigno vultu palmas suas extendunt ad pauperem: aut stipem illis, non ancillarum servulorumve, sed liberorum manibus mittunt, ut eos benignæ affabilitati, & humanitati non fastidiosæ, consuefaciant.*

VII.

Secreto, quoad potest, largiendum.

Secretum etiam, quâ poterit, quæret humanitas: & pauperibus, iis præsertim, quos pudor à mendicando prohibet, sic donabit, ut donare nesciatur, aut non videatur; sic saltem, ut donum non imputet. ^b *Conclude, inquit Siracides, elemosynam in corde pauperis, & ipsa exorabit pro te ab omni malo.* Rorem, hâc quidem parte, imitare, nocturnis horis madentem, origine ipsâ hodie incertâ: cum non desint, qui de terra assurgere, & plantis adhærentem in stillulas concrefcere arbitren-

^a Prov. ult. ^b Eccli. 29.

bitrentur; scriptoribus aliis vulgò
 censentibus, in aëre cogi, & inde
 depluere. Pluviæ id genus amat
 secretorum omnium arbiter spon-
 sus; cujus ^a *caput plenum est rore, &*
cincinni guttis noctium.

VIII.

*Secretum arte
 adusum.*

Stillavit eâ ratione
 Nicolai copiosissima
 largitas: imbri similis,
 quia profusa; rori, quia secreta.
 Commendatur etiam, in eodem
 genere, ^b à Joanne Moscho Ap-
 pollinaris Patriarcha Alexandri-
 nus, qui honestissimo juveni, mi-
 randâ rerum conversione ad inci-
 tas redacto, libras auri quinquagenas
 submitit, velut olim ipsius
 patri ab Ecclesia debitas, tam scitè
 coloratâ fictione, ut veritas habi-
 tura fuerit querimonix caussam,
 nisi caritas excusâset. ^c Nec pu-
 debit

C 2

^a Cant. 5. ^b Pra. Spir. cap. 193.
^c Sen. l. 2. de Benef.

debit Christianos, non absimile
Ethnici hominis Arcefilai exem-
plum intueri: qui ad ægrum ami-
cum, egentemque, sed, quod mul-
tis evenit honestis viris, indigen-
tiæ conscios metuentem, invisens;
ut verecundiæ pariter & necessi-
tati consulere, jacentis pulvino
crumenam auro fartam inter col-
loquendum, velut aliud agens,
supposuit: re antè non cognitâ,
quàm ipse discessisset, & jam extra
erubescendi periculum, ægri le-
ctus ab ancilla sterneretur.

IX.

*Servanda se-
culi humilis
modestia.*

Qui secretum, ubi
licebit, sectabitur, hu-
militatem simul & mo-
destiam adamabit, nec tuba canet
ante se, ut hominum oculos ad e-
leëmofynæ suæ spectaculum ad-
vertat: sed illam facere conabitur
^a *in abscondito*, quod frequentissi-
mum

^a Matth. 6.

mum humillimi Christi monitum
 est, ut *Pater, qui videt in abscondito,*
 reddat. Dei honorem, approba-
 tionem, oculum, iudicium, vo-
 luntatem intuebitur: securus, quid
 de se homines opinentur, qui uti-
 que non nōrunt iudicare nisi ut
 homines, rectē alii, alii secus.
 Quia tamen sæpē usuvenit, vel of-
 ficii occasione, vel loci, temporisve,
 aut necessitatis, ut palām, in cen-
 forum approbatorūve oculis,
 eleēmosyna facienda fit: sataget
 humilis a Christianus, ut *opus qui-*
dem tunc fit in publico, sed intentio ma-
neat in occulto.

X.
Christi vulne-
ribus docemur
quinas eleēmo-
syna conditio-
nes.

Fidem spectabit,
 spem, timorem, gratitu-
 dinem, caritatem: ocu-
 lis in Christi vulnera
 intentis, quæ nos festi-
 natam & humanissimam largita-
 tem

C 3

a Greg. hom. II. in Evang.

tem, profuso sanguine universo, ad salutem hominis copiosa redemptione procurandam, ex intimo amore, ex sinu pectoris, ex secreto cordis, docuere. Itaque, ut quinas consummatae misericordiae conditiones expleas, ut dones largiter, citò, humaniter, secretò, & citra vanæ gloriæ periculum: etsi tot habes magistros, quot exempla Sanctorum; nusquam tamen certius, & compendiosius, disces, quàm si ad ora vulnerum Christi admoveas aures animi tui.

CAPUT